

بررسی آثار وضعی اهدای جنین در فقه امامیه؛ بر مبنای انتساب جنین به صاحبان اسپرم و تخمک

محمد سلطانیه

گروه علوم اجتماعی، دانشگاه علوم اسلامی رضوی، مشهد، ایران.

*مکاتبات خطاب به دکتر محمد سلطانیه؛ رایانامه: m.soltanieh@razavi.ac.ir

اطلاعات مقاله

دریافت: ۱۰ آذرماه ۱۴۰۰

دریافت متن نهایی: ۹ شهریور ۱۴۰۰

پذیرش: ۱۱ مهر ۱۴۰۰

نشر الکترونیکی: ۱ فروردین ۱۴۰۲

واژگان کلیدی:

اثر وضعی

امامیه

اهدای جنین

رضاع

فقه

چکیده

سابقه و هدف: استفاده از روش‌های جدید بارداری سؤالات فراوان و مسائل متعددی را در زمینه حقوق طرفین ایجاد کرده است. یکی از این مسائل آثار وضعی اهدای جنین به‌عنوان یکی از روش‌های نوین فرزندآوری است. از این‌رو هدف این پژوهش بررسی آثار وضعی اهدای جنین بر اساس نگرش فقه امامیه بود.

روش کار: این پژوهش از نوع تحلیلی-کتابخانه‌ای است. کلیدواژه‌های جنین، اهداء، محرمیت و رضاع در روایت شیعی و عبارات فقهای شیعه بررسی و بر اساس معیارهای فقهی-اصولی تحلیل و واکاوی دقیق شد. مؤلف مقاله هیچ‌گونه تضاد منافی گزارش نکرده است.

یافته‌ها: برای حل مشکل فرزندآوری والدین باید دقت شود تا معضلات جدیدی برای والدینی که روابط اجتماعی خود را بر مبنای قانون اسلام شیعی بنا کرده‌اند، ایجاد نشود. بنابراین، با پیش‌فرض انتساب جنین اهدایی به صاحبان اسپرم و تخمک، عناوین دیگری مثل محرمیت، حرمت ازدواج، ولایت و رضاع بررسی شد. نحوه محرم‌بودن این فرزند با گیرندگان اهداء، ازدواج با محارم سببی و ولایت بر این طفل موضوعاتی است که با نسب ارتباط مستقیم دارد. بنابراین چون نسب واقعی فرزند به صاحبان اسپرم و تخمک می‌رسد، محرم‌بودن این کودک با گیرندگان جنین و ولایت بر این جنین از طرق دیگری مثل اولویت در رضاع ایجاد می‌شود تا این آثار جانبی بر مبنای قواعد فقهی حل گردد.

نتیجه‌گیری: بعد از اهدای جنین، حقوق و تکالیف معینی مثل حرمت ازدواج، محارم کودک و ولایت قهری پدر و جد پدري تحت عنوان آثار وضعی اهداء که مبتنی بر نحوه انتساب جنین به دهندگان و گیرندگان آن است، در قالب یک حق برای طرفین ایجاد می‌گردد.

استناد مقاله به این صورت است:

Soltanieh M. Examining the situational effects of embryo donation in Imami jurisprudence; Based on the attribution of the fetus to the owners of sperm and ovum. Journal of Pizhūhish dar dīn va salāmat. ۲۰۲۳; ۹(۱): ۱۷۷-۱۸۶. <https://doi.org/10.22037/jrrh.v9i1.35045>